

Måluppfyllelse i svensk grundsärskola

En enkätundersökning riktad till rektorer i grundskolan.

Innehåll

Inledning	1
Sammanfattning	2
Bakgrund	6
Syfte och frågeområden	8
Målgrupp och metod	9
Signifikanstest	9
<hr/>	
Svarsfrekvens och bortfall	11
Resultat	13
Anpassningar och särskilt stöd	13
Kursplaner och integrering	20
Färdigheter som inte är relaterade till specifikt ämne	25
Betyg	27
<hr/>	
Slutsats	30
Bilagor	33

Inledning

Denna rapport bygger på en enkätundersökning om måluppfyllelse i svensk grundskola som genomförts av Origo Group på uppdrag av SPSM.

Rapporten är deskriptiv och belyser rektorers syn på ett antal områden som är viktiga att analysera på skolnivå, huvudmannanivå och systemnivå. Resultaten ger en bild av nuläget inför lagändringen till den anpassade grundskolan den 2 juli 2023 och utgör ett av de underlag som senare kan användas för att studera förändringens påverkan på utbildningen.

Undersökningen har genomförts för att öka kunskaperna kring måluppfyllelse, avseende både övergripande mål och kunskapsmål, inom grundskolan. Precis som i grundskolan ska grundskolan tillgodose eleverna anpassningar och stöd i undervisningen om de riskerar att inte nå satta mål.

Målgruppen var rektorer på grundskolor i Sverige. Undersökningen ger bland annat en bild av hur rektorer i grundskolan uppfattar att deras verksamhet lever upp till lagkravet att varje elev får de anpassningar och det stöd som de har rätt till. Datainsamlingen genomfördes från den 22 november till den 16 december, 2022.

Nettourvalet bestod av 664 grundskolor. Totalt svarade rektorer för 550 av skolenheterna på minst en fråga, men 432 av rektorerna svarade på de flesta av frågorna i enkäten.

Sammanfattning

Kortfattat visar resultaten i rapporten att det på skolnivå föreligger utmaningar med tillgången på personal med rätt kompetens och med att genomföra anpassningar av lokaler efter alla elevers behov. Även skolornas samverkan med externa aktörer, som Barn- och ungdomspsykiatri (BUP), socialtjänst och habilitering, skulle behöva vidareutvecklas för att bättre kunna individanpassa och stödja eleverna.

När det gäller grundskoleeleverna så var det nästan 60 procent av de elever som våren 2022 läste ämnen i årskurs 6–9 som begärde att få ut betyg. När det gäller mer övergripande långsiktiga mål som skolan bör förse eleverna med så förefaller eleverna i grundskolan behöva lära sig mer om säker användning av internet och om källkritik.

Nedan följer en sammanfattning av huvudresultaten i undersökningen.

Vanligast att enskilda lärare informerar rektorerna om elevers behov av särskilt stöd¹

Det vanligaste sättet för rektorer att få kännedom om att en elev kan ha behov av särskilt stöd är enligt undersökningen att enskilda lärare informerar om att de anpassningar som gjorts inte är tillräckliga för att säkerställa att eleven klarar satta mål.

Det är också vanligt att informationen framkommer i möten med arbetslag eller elevhälsoteam samt genom att eleven har haft särskilt stöd tidigare. Rektorer för fristående skolor uppger i högre utsträckning än rektorer för kommunala skolor att de ofta får denna kännedom genom att eleven har behov som automatiskt leder till särskilt stöd eller för att eleven har haft särskilt stöd tidigare.

I de fristående skolorna är det vanligare än i de kommunala skolorna att enskilda lärare informerar om att de inte upplever att de extra anpassningarna är tillräckliga. Det är även vanligare att rektorerna i de

¹ Se vidare om information särskilt stöd: <https://www.skolverket.se/regler-och-ansvar/ansvar-i-skolfragor/extra-anpassningar-sarskilt-stod-och-atgardsprogram#h-Sarskiltstod>

fristående skolorna får kännedom om behov genom användning av Skolverkets bedömningsmaterial.²

Många rektorer upplever utmaningar när det gäller samverkan liksom tillgång till rätt kompetenser och anpassade lokaler

Tre av fyra av rektorerna i undersökningen upplever att 90 procent eller fler av eleverna får det stöd de behöver. Samtidigt uppger 64 procent av rektorerna att det finns något som saknas för att ge eleverna ett så bra stöd som möjligt.

Det som framför allt saknas är tillgång till kompetens och anpassade lokaler. Rektorer för fristående skolor svarar i högre grad än rektorer för kommunala skolor att det saknas tillgång till anpassade läromedel. Många rektorer upplever också att det saknas samverkan med andra instanser. Mer samverkan med grundskolan efterfrågas oftare i undersökningen från rektorer för skolenheter i mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner i jämförelse med storstäder och storstadsnära kommuner.

Enligt kommentarerna är samverkan med grundskolor vanligt när elever läser ämnen enligt grundskolans kursplan och det förefaller då vanligen fungera väl. Dock upplevs samverkan med Barn- och ungdomspsykiatri (BUP), socialtjänst och habilitering bristfällig, och i vissa fall till och med obefintlig, och vid förekommande fall upplevs kontaktvägarna för långsamma. Några rektorer nämner att fokus vanligen hamnar på vad skolan kan göra, men att skolan inte kan verka ensam för att ge eleverna så goda förutsättningar som möjligt.

Nio av tio elever behöver justeringar i grundskolans kursplan

Resultatet visar att i drygt 10 procent av grundskolorna i undersökningen så läser alla elever ett eller flera ämnen enligt grundskolans kursplan utan anpassningar. I närmare hälften av skolorna är det ingen elev som läser grundskolans kursplan utan anpassningar i de olika ämnena. Resultaten skiljer sig enbart marginellt mellan olika ämnen. Rektorer för fristående skolor uppger i högre grad än rektorer i kommunala att inga elever på skolan läser enligt grundskolans kursplan utan anpassningar för ämnena bild, engelska, hem- och konsumentkunskap, idrott och hälsa, matematik,

² Se vidare information om bedömningsstöd:

<https://www.skolverket.se/undervisning/grundskolan/bedomning-i-grundskolan/bedomningsstod-i-amnen-i-grundskolan>

modersmål, musik, naturorienterade ämnen, samhällsorienterade ämnen, slöjd, svenska och teknik.

Nio av tio rektorer uppger att eleverna har möjlighet att läsa enligt grundskolans kursplan

Nio av tio av rektorerna uppger att det finns möjligheter för eleverna att läsa något eller några ämnen enligt grundskolans kursplan. Många nämner att eleverna läser integrerat med grundskoleelever i ett eller flera ämnen. Rektorer för kommunala skolor uppger i högre utsträckning än rektorer för fristående skolor att eleverna har möjlighet att läsa ämnen enligt grundskolans kursplan.

Vanliga resursbehov för att elever ska kunna läsa integrerat med grundskoleelever är elevassistenter, bildstöd och tidsstöd

Rektorerna som besvarat undersökningen uppger att det framför allt behövs elevassistenter, bildstöd och tidsstöd³ för att eleverna i grundsärskolan ska kunna läsa ämnen integrerat med grundskoleelever. Rektorer för fristående skolor uppger i högre grad än rektorer för kommunala skolor att eleverna på deras skolor behöver stödlektioner respektive datorstöd för att kunna göra det.

De främsta fördelarna med att eleverna läser vissa ämnen integrerat med grundskoleelever är enligt rektorerna att det bidrar till social utveckling, ökad integration/delaktighet samt kunskapsmässiga utmaningar.

De utmaningar som rektorerna framför allt nämner med integrationen är att eleven måste få det stöd hen behöver i form av material, socialt, lärarstöd etcetera. så att hen inte hamnar utanför gruppen. Flera lyfter också brist på kompetens hos grundskolelärarna avseende grundsärskoleelevernas behov och förutsättningar som en stor utmaning när de läser integrerat med grundskoleeleverna.

Eleverna får i hög utsträckning uppmuntran till fortsatt lärande men mer kunskap behövs om internetanvändning och källkritik

Av rektorerna uppger 94 procent att eleverna till stor del eller helt och hållet får tillräckligt med uppmuntran till fortsatt lärande. Rektorerna tycker också i hög utsträckning att eleverna får tillräckligt med förberedelser för en så

³ För förklaring se till exempel: <https://www.spsm.se/studiepaket-npf/studiepaket-npf-grundskola/adhd-i-grundskolan/moment-1--adhd-i-grundskolan/#exekutiva-funktioner>

självständig tillvaro som möjligt i framtiden. Däremot är det bara drygt 60 procent av rektorerna som anser att eleverna till stor del eller helt och hållet får lära sig tillräckligt mycket för att hantera internet och allt de kan komma i kontakt med genom det. Rektorer för kommunala skolor svarar i högre utsträckning än rektorerna på fristående skolor att eleverna till stor del får lära sig att hantera internet. Andelen rektorer som tycker att skolans elever inte alls får lära sig tillräckligt mycket för att kunna hantera internet är högre i fristående skolor än i kommunala. Även utbildningen kring källkritik kan bli bättre enligt många rektorer.

Över hälften av alla elever som läser ämnen begär ut betyg

Resultatet av undersökningen visar att 58 procent av eleverna i årskurs 6–9 som läste ämnen begärde ut betyg i minst ett ämne våren 2022. I årskurs 6 var andelen som begärde ut betyg i minst ett ämne 49 procent medan andelen uppgick till 63 procent i årskurs 9. Det var vanligare att elever i kommunala skolor begärde ut betyg jämfört med elever i fristående skolor. Samtidigt skiljer sig elevgrupperna i de fristående och de kommunala grundskolorna, vilket kan vara en del av förklaringen till skillnaderna i resultaten. I fristående grundskolor är andelen som läser ämnesområden 56 procent medan andelen integrerade elever är 20 procent. I de kommunala grundskolorna är det 37 procent som läser ämnesområden och andelen integrerade elever är 10 procent (Skolverket, 2022a). Resultatet visar också att flickor i högre utsträckning än pojkar begärde ut betyg i minst ett ämne för vårterminen 2022.

Bakgrund

I grundskolan går elever som har en intellektuell funktionsnedsättning och som bedöms inte kunna nå grundskolans kunskapskrav. Även elever som har fått en betydande och bestående begåvningsmässig funktionsnedsättning på grund av en hjärnskada och som bedöms inte kunna nå grundskolans kunskapskrav, kan gå i grundskolan. Från och med den 2 juli 2023 byter grundskolan namn till anpassad grundskola. Kursplanerna i grundskolan, specialskolan och grundskolan är samordnade. Det innebär till exempel att formuleringar och ordval ofta är desamma, att motsvarande centralt innehåll återkommer i samma stadium och att kunskapsområden ofta rubriceras på samma sätt och placeras i samma ordning.

Innan en elev kan tas emot i grundskolan ska en utredning om målgruppsstillhörighet ske. Den omfattar en pedagogisk, psykologisk, medicinsk och social bedömning. Utredningen ska ske i samråd med elevens vårdnadshavare.

När en elev blir mottagen i grundskolan bestäms om eleven ska läsa efter ämnen eller ämnesområden. När eleven sedan börjar sin utbildning kan eleven läsa en kombination av ämnen och ämnesområden, det är då ett rektorsbeslut. Rektorn får även besluta att en elev kan läsa ett eller flera ämnen enligt grundskolans kursplaner, om eleven har förutsättningar för det. Samråd med elevens vårdnadshavare ska ske innan beslut fattas. Elever som går ut grundskolan får vanligen ett intyg på utbildningen som har genomförts. Det går dock att få intyget kompletterat med ett allmänt studieomdöme som avser elevens förmåga att bedriva studier samt med betyg från årskurs 6 till 9 för de elever som läser ämnen.⁴ I grundskolans ämnen får eleven bara betyg om eleven eller elevens vårdnadshavare begär det (Skolverket, 2020).

Hösten 2021 fanns totalt 587 grundskoleenheter i 284 av landets 290 kommuner. Majoriteten av skolorna, 94 procent, hade en kommunal huvudman. Antalet elever per skola, exklusive integrerade elever, var i genomsnitt 25. Antalet elever som var mottagna⁵ i grundskolan läsåret

⁴ Betyg kan sättas redan från årskurs 4 vid skolenheter med beslut därom, enligt 3 kap. § 14 a Skollagen (2010:800).

⁵ Se vidare i Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2018:251) om mottagande i grundskola och gymnasieskola samt urval till gymnasieskolans nationella program.

2021/22 var nästan 14 500, varav närmare 1 600 elever var integrerade i grundskoleklasser och 5 500 gick i träningskola. Antalet elever är fler i de högre årskurserna än i de lägre årskurserna. Andelen elever som är mottagna i grundsärskolan av alla elever i den obligatoriska skolan har varit omkring en procent de senaste tio läsåren. Cirka 65 procent av eleverna är pojkar och 35 procent flickor (Skolverket, 2022b).

Som huvudregel krävs en speciallärarexamen med inriktning mot utvecklingsstörning för att bli behörig att undervisa i grundsärskolan eller gymnasiesärskolan. Dessutom krävs en förskollärary- eller lärarexamen eller motsvarande. Även lärare som har en lärar- eller förskollärarexamen som omfattar en inriktning eller specialisering mot utvecklingsstörning är behöriga att undervisa i skolformen (Skolverket, 2023c). Behörighetsläget i grundsärskolan bland lärarna är mycket lågt, endast knappt 20 procent var behöriga år 2020 enligt Skolverkets lärarprognos (Skolverket, 2021).

Skolan kan behöva samverka med andra aktörer för att tillgodose elevernas behov. Alla som arbetar i skolan ska samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande. Lagstiftningen som gäller för skolan, socialtjänsten och hälso- och sjukvården innehåller bestämmelser om samverkan, då hänsyn behöver tas till reglerna om tystnadsplikt i skollagen och i offentlighets- och sekretesslagen (Kunskapsguiden, 2019). I Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2022:334) om arbete med extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram framgår också att lärare och övrig skolpersonal behöver samarbeta internt för att skapa miljöer som främjar elevers lärande, utveckling och hälsa.

I denna rapport framgår på flera ställen att det finns behov av ytterligare stöd eller anpassningar i olika sammanhang. Det finns olika typer av stöd inom skolan, vanligen förekommer stöd i form av ledning och stimulans, extra anpassningar eller särskilt stöd. I undersökningen är redovisningen styrd av de frågor och svarsalternativ som fanns i enkäten, se bilaga, vilket gör att svaren vanligen inte kan kategoriseras in i dessa vanliga kategorier.

Syfte och frågeområden

Specialpedagogiska skolmyndigheten, SPSM, ska verka för att alla barn, elever och vuxenstuderande med funktionsnedsättning får tillgång till en likvärdig utbildning och annan verksamhet av god kvalitet i en trygg miljö. Syftet med undersökningen är att öka kunskapen om måluppfyllelse, avseende både övergripande mål och kunskapsmål, inom grundskolan. Studien riktar sig till rektorer i grundskolan, med grundskoleelever som inte är integrerade, och enkäten behandlar fyra områden:

Anpassningar och särskilt stöd

Frågorna handlar om hur rektorer får kännedom om elevers behov av särskilt stöd, hur de gör för att bedöma behoven, om de upplever att eleverna får det stöd som de behöver och om de upplever att det finns något som saknas för att kunna sörja för det.

Kursplaner och integrering

Frågorna behandlar elevernas möjligheter att läsa enligt grundskolans kursplan i något ämne, hur många elever som läser enligt grundskolans kursplaner utan Anpassningar, vilka Anpassningar som behövs för att eleverna ska kunna läsa integrerat och vilka fördelar respektive utmaningar rektorerna upplever finns med integrering.

Färdigheter som inte är relaterade till något specifikt ämne

Rektorerna har tillfrågats hur väl de upplever att deras elever får tillräckligt med kunskaper om källkritik, tillräckligt med träning på att framföra sina åsikter, att ta egna initiativ, att använda sin kreativitet och systematiskt tänkande. Även rektorernas syn på om de tycker att deras elever får tillräckligt med uppmuntran till fortsatt lärande, förberedelse för en så självständig tillvaro som möjligt senare i livet och kunskaper om internet efterforskas.

Betyg

Rektorerna har rapporterat in antal elever med betyg, per kön och årskurs, vårterminen 2022.⁶

⁶ Enkätfrågorna återfinns i bilaga.

Målgrupp och metod

Målgruppen för undersökningen är rektorer på grundskolor i Sverige. Urvalet är hämtat ur skolenhetsregistret på Skolverkets hemsida. Inför undersökningen skickades e-post med ett informationsblad till samtliga rektorer. E-postutskicket syftade till att informera och motivera till deltagande samt att säkerställa registrets aktualitet. Totalt studsade 111 mailadresser vid e-postutskicket som inte berodde på semester, sjukfrånvaro eller dylikt. När e-postmeddelandet inte kunde levereras kontaktades rektorn via telefon för att säkerställa korrekta kontaktuppgifter.

Urvalet i skolenhetsregistret bestod brutto av 670 olika skolenheter. Efter bortfall av integrerade grundskolor, som ej hörde till målgruppen, och skolenheter som enligt rektor inte längre är grundskolor återstod 664 skolenheter.

Undersökningen genomfördes med en kombinerad metod bestående av e-post med information om undersökningens genomförande och länk till enkät samt påminnelser via e-post och telefon. I samband med telefonpåminnelser fick rektorn besvara frågan om hur många elever per årskurs och kön som begärt att få betyg. Mer om detta finns att läsa under rubriken Svarsfrekvens och bortfall.

Den 22 november 2022 skickades enkäten ut för första gången. Tre påminnelser skickades ut med regelbundenhet. Under de två första veckorna i december kontaktades de rektorer som ännu inte besvarat enkäten via telefon. Datainsamlingen avslutades den 16 december 2022. Vid telefonkontakt påmindes respondenten om att svara på webbenkäten samt om möjligt svara direkt på frågan om hur många som begärt att få betyg.

Datainsamlingen avslutades den 16 december.

Signifikanstest

För att kontrollera om det finns signifikanta skillnader mellan grupper, som till exempel mellan kommungrupper eller fristående och kommunala skolor, har signifikanstest gjorts med hjälp av z-test i programvaran SPSS. Vid dessa test är nollhypotesen att det inte finns några skillnader mellan

grupperna. Om resultatet i en grupp skiljer sig tillräckligt mycket åt från resultatet i en annan grupp förkastas nollhypotesen.

Vid dessa tester har signifikansnivån bestämts till 5 procent. Signifikansnivån är risken att förkasta en sann nollhypotes. Alla skillnader som nämns i rapporttexten är signifikanta.

I de fall nollhypotesen förkastas säger man att skillnaden är signifikant, vilket innebär att det som uttrycks i mothypotesen är statistiskt säkerställt och därmed med 95% sannolikhet inte beror på slumpen.

Svarsfrekvens och bortfall

Tabell 1. Svarsfrekvens

Kolumn1	Antal svar	Svarsfrekvens
Totalt	550	83%
Huvudmannatyp		
Enskild	41	82%
Kommunal	508	83%
Region	1	100%
Huvudgrupp		
A, Större städer och kommuner nära större stad	216	83%
B, Storstäder och storstadsnära kommuner	171	82%
C, Mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner	163	83%

Förklaring tabell 1. Totalt besvarade rektorer för 550 skolenheter minst en fråga i enkäten av de totalt 664 skolenheterna i rampopulationen. Detta motsvarar en total svarsfrekvens på 83 procent. 381 rektorer besvarade samtliga frågor i enkäten. Det finns dock 432 svar på majoriteten av frågorna, det vill säga de flesta av frågorna har en svarsfrekvens på 65 procent.

Totalt 241 av 550 rektorer svarade via telefon hur många elever i respektive årskurs som begärt att få ut betyg våren 2022. Av dessa besvarade 123 rektorer även motsvarande fråga i webbenkäten. I de fall dubbla svar registrerats så har svaren från webbenkäten inkluderats i resultaten. Netto tillkom 118 svar på frågan om betyg via telefon. Tre rektorer avböjde att delta. Av dessa anger två tidsbrist och en har avböjt utan att kommentera anledningen ytterligare.

Resultatet visar på en jämn fördelning av svarsfrekvenserna mellan huvudmannatyperna samt en god spridning baserat på de tre huvudgrupperna i den kommungruppsindelning som Sveriges Kommuner och Regioner, SKR, har tagit fram (Storstäder och storstadsnära kommuner, Större städer och kommuner nära större stad samt Mindre städer, tätorter och landsbygdskommuner). Det är dock viktigt att ha kännedom att det endast är 9 procent av rampopulationen som utgörs av fristående grundskolor, vilket innebär att de 41 rektorer för fristående skolor som har besvarat enkäten representerar 82 procent av de fristående grundskolenheterna.

Med utgångspunkt i en generellt hög svarsfrekvens som fördelar sig jämnt i de grupper som vi har kunnat mäta så finner vi ingen anledning att tro att det

finns skevheter i svarsinströmningen som påverkar resultatet på ett
signifikant sätt.

Resultat

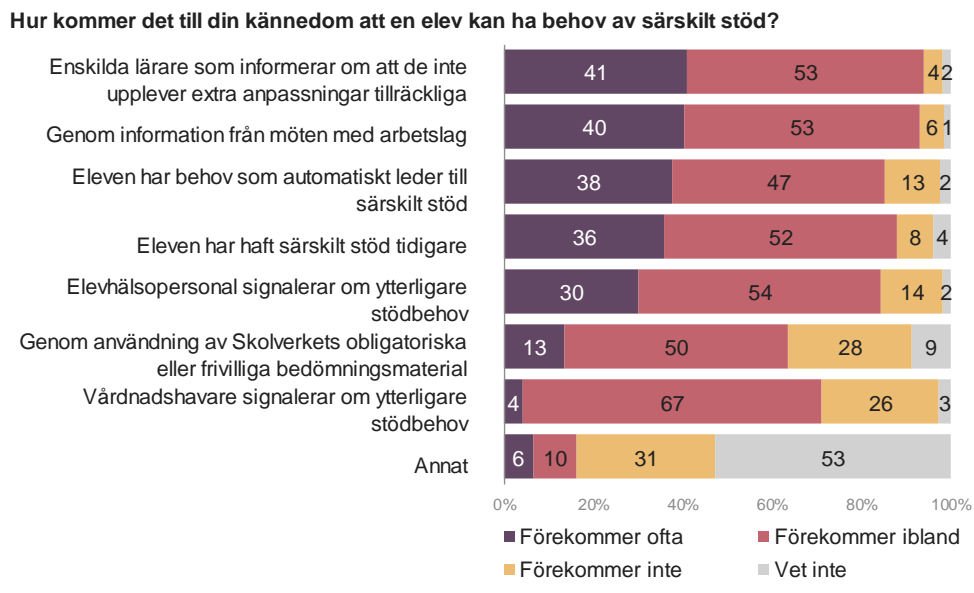
Nedan redovisas resultatet per fråga på en övergripande nivå. Rapporten är indelad i fyra frågeområden.

1. Anpassningar och särskilt stöd
2. Kursplaner och integrering
3. Färdigheter som inte är relaterade till något specifikt ämne
4. Betyg

Resultaten per fråga har tagits fram totalt, på huvudmannanivå samt per kommungrupp i enlighet med SKR:s indelning i grupperna Storstäder och storstadsnära kommuner, Större städer och kommuner nära större stad och Mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner. Endast signifikanta skillnader mellan grupperna kommenteras i rapporten.

Anpassningar och särskilt stöd

Figur 1 *Kännedom om behov av särskilt stöd*

Kommentar figur 1. Det är vanligast att rektorer får kännedom om att en elev kan ha behov av särskilt stöd genom att enskilda lärare informerar om att de extra anpassningar som gjorts inte är tillräckliga eller att

informationen framkommer i möten med arbetslag. Det är också vanligt att eleven har haft särskilt stöd tidigare respektive att eleven har behov som automatiskt leder till särskilt stöd. Det är mindre vanligt att kännedom om behov av särskilt stöd uppstår genom Skolverkets bedömningsmaterial eller att vårdnadshavarna signalerar om ytterligare stödbehov.

De rektorer som fyllt i svarsalternativet ”annat” eller utnyttjat möjligheten att svara med en öppen kommentar till frågan nämner en variation av kanaler för att få kännedom om elever som kan ha behov av särskilt stöd. Vanligt förekommande är via elevhälsoteam, möten eller att man från början vet, till exempel från förskolan, att en elev som söker till skolan har behov av särskilt stöd.

Tabell 2 *Förekommande skillnader mellan rektorernas svar kring hur behovet kommer till deras kännedom, fördelat på huvudmannatyp. Signifikanta skillnader har en markerad ram.*

Signifikanta skillnader mellan grupperna är markerade	Huvudmannatyp	
	Fristående skola	Kommunal skola
Antal respondenter	27	405
Enskilda lärare som informerar om att de inte upplever extra anpassningar tillräckliga		
Förekommer ofta	59%	40%
Förekommer ibland	41%	54%
Förekommer inte	0%	5%
Vet inte	0%	2%
Eleven har behov som automatiskt leder till särskilt stöd		
Förekommer ofta	70%	36%
Förekommer ibland	26%	49%
Förekommer inte	4%	13%
Vet inte	0%	2%
Eleven har haft särskilt stöd tidigare		
Förekommer ofta	56%	35%
Förekommer ibland	41%	53%
Förekommer inte	4%	9%
Vet inte	0%	4%
Genom användning av Skolverkets obligatoriska eller frivilliga bedömningsmaterial		
Förekommer ofta	26%	13%
Förekommer ibland	41%	51%

Förekommer inte	33%	27%
Vet inte	0%	9%

Tabell 3 *Förekommande skillnader mellan rektorernas svar kring hur behovet kommer till deras kännedom, fördelat på kommungrupp. Signifikanta skillnader har en markerad ram.*

Signifikanta skillnader mellan grupperna är markerade	Kommungrupp		
	Mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner	Storstäder och storstadsnära kommuner	Större städer och kommuner nära större stad
Antal respondenter	129	131	172
Vårdnadshavare signalerar om ytterligare stödbehov			
Förekommer ofta	2%	6%	4%
Förekommer ibland	60%	75%	66%
Förekommer inte	36%	17%	27%
Vet inte	2%	2%	3%

Kommentar tabell 2 och 3. I de fristående skolorna är det vanligare att enskilda lärare informerar om att de inte upplever att de extra anpassningarna är tillräckliga och att stödet kopplas på direkt utifrån tidigare erfarenhet eller behov. Det är även vanligare att rektorerna i de fristående skolorna får kännedom om behovet genom användning av Skolverkets bedömningsmaterial.

I storstäder och storstadsnära kommuner är det vanligare att vårdnadshavare signalerar om ytterligare stödbehov jämfört med i mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner.

Hur går din skola tillväga för att bedöma om särskilt stöd behöver sättas in?

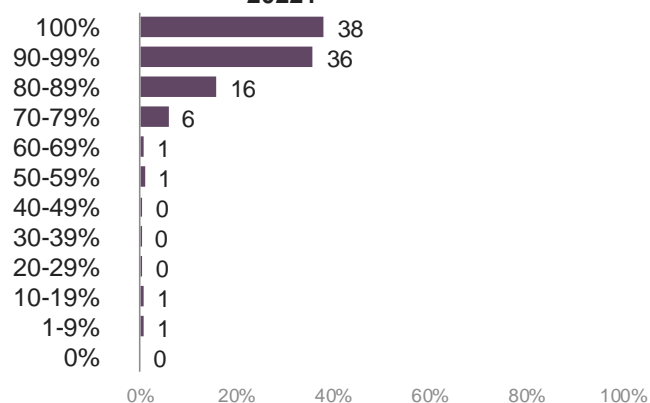
Frågan är ställd så att alla rektorer kortfattat fått beskriva tillvägagångssättet med egna ord. Det gör att beskrivningarna skiljer sig något åt samt att vissa beskrivningar är mer detaljerade än andra. De gemensamma dragen i flertalet beskrivningar är enligt följande:

1. När en elev riskerar att inte uppnå målen identifieras detta oftast av lärare eller specialpedagog

2. Läraren eller specialpedagogen lyfter frågan om att en elev riskerar att inte uppnå målen till lärarlag/arbetslag/elevhälsoteamet eller rektor
3. Beslut fattas om en pedagogisk utredning i syfte att få en djupare förståelse för elevens problematik och svårigheter och vilken typ av stöd eller anpassningar som eleven kan vara i behov av
4. Baserat på utredning tas en åtgärdsplan fram i de fall utredningen visar på att behov finns
5. De flesta rektorer avslutar sin beskrivning med att åtgärdsplan tas fram medan några också nämner att planen löpande följs upp i syfte att utvärdera effekter samt behov av fortsatt stöd.

Figur 2 Stöd

Hur stor andel av eleverna på din skola får det stöd som de behöver för att nå så långt som möjligt utifrån sina förutsättningar under höstterminen 2022?

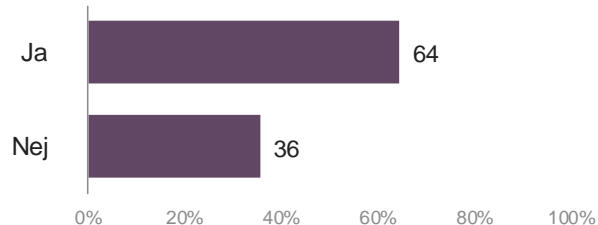
Kommentar figur 2. 38 procent av rektorerna upplever att samtliga elever på skolan får det stöd de behöver för att nå så långt som möjligt utifrån sina förutsättningar under höstterminen. Ytterligare 36 procent upplever att 90 till 99 procent av eleverna får det stöd de behöver.

Flera kommenterade frågan med att den är svår att svara på och att det är en bedömningsfråga. Många menar att de gör allt de kan för att möta elevernas behov med de förutsättningar skolan har. Flera uppger att personaltätheten är god medan andra skriver att det finns enstaka elever som inte får det stöd de behöver. Exempel på skäl är brist på anpassade lokaler, att elever behöver en-till-en stöd eller mer stöd av logoped. Orsaken är främst brist på resurser.

De som fyllt i att en hög andel av elevernas får det stöd som de behöver kommenterar i hög grad sina svar med att de arbetar utefter elevernas behov och att eleverna får det stöd som de behöver.

Figur 3 Saknas det stöd?

Finns det något som du upplever saknas för att ge dina elever ett så bra stöd som möjligt?

Figur 4 Stöd som saknas. Bilden visar resultatet fördelat efter de 64 procent som svarade ja på föregående fråga samt totalt för alla oavsett svar på föregående fråga

Kommentar figur 3 och 4. Totalt 64 procent av rektorerna upplever att det finns något som saknas för att ge eleverna ett så bra stöd som möjligt. Det rektorerna saknar i särklass mest är tillgång till kompetens, följt av anpassade lokaler. Nästan 30 procent av alla rektorerna lyfter bristen på samverkan med andra instanser och omkring 20 procent uppger att de saknar ekonomiska resurser och personal.

De rektorer som i undersökningen uppger att det behövs mer samverkan med andra instanser säger att samverkan sker i för liten utsträckning samt att samverkan går långsamt, delvis beroende på sekretess. Det som kommenteras kring samverkan är att den vanligen verkar fungera med grundskolor, medan samverkan med Barn och ungdomspsykiatri (BUP), socialtjänst och habilitering upplevs bristfällig, och i vissa fall till och med

obefintlig, och vid förekommande fall upplevs kontaktvägarna för långsamma. Några rektorer skriver att det är stort fokus på vad skolan kan göra men alla kompetenser behövs för att ge eleverna bästa möjliga stöd och förutsättningar. Därför bör samverkan förbättras.

I de öppna kommentarerna nämner flera rektorer olika exempel på vilka kompetenser som saknas för att eleverna ska få så bra stöd som möjligt. Brist på specialpedagoger, logoped och annan expertis. Några rektorer nämner också att det saknas bedömningsstöd.

Tabell 4 *Förekommande skillnader mellan rektorernas svar kring vad de upplever saknas, fördelat på huvudmannatyp. Signifikanta skillnader har en markerad ram.*

Signifikanta skillnader mellan grupperna är markerade	Huvudmannatyp	
	Fristående skola	Kommunal skola
Antal respondenter	14	248
Vad är det som saknas?		
Det saknas ekonomiska resurser	57%	32%
Det saknas personal	50%	30%
Det saknas tillgång till rätt kompetens	57%	69%
Det saknas tillgång till anpassade lokaler	43%	54%
Det saknas tillgång till anpassade läromedel	36%	15%
Mer samverkan med andra instanser, till exempel habilitering, BVC och socialtjänst	43%	44%
Mer samverkan med grundskolan	0%	14%
Annat	7%	12%

Tabell 5 *Förekommande skillnader mellan rektorernas svar kring vad de upplever saknas, fördelat på kommungrupp. Signifikanta skillnader har en markerad ram.*

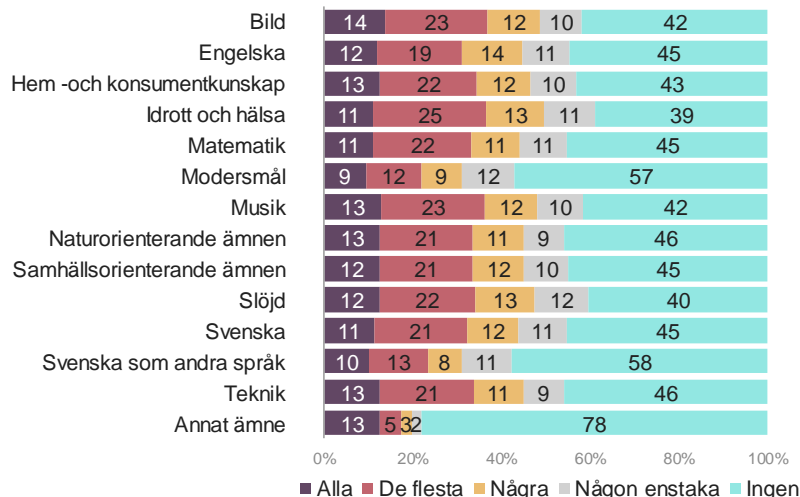
Signifikanta skillnader mellan grupperna är markerade	Kommungrupp		
	Mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner	Storstäder och storstadsnära kommuner	Större städer och kommuner nära större stad
Antal respondenter	78	82	102
Vad är det som saknas?			
Det saknas ekonomiska resurser	32%	32%	35%
Det saknas personal	24%	34%	34%
Det saknas tillgång till rätt kompetens	67%	71%	69%
Det saknas tillgång till anpassade lokaler	47%	57%	54%
Det saknas tillgång till anpassade läromedel	14%	13%	21%
Mer samverkan med andra instanser, t.ex. habilitering, BVC och socialtjänst	45%	50%	39%
Mer samverkan med grundskolan	19%	5%	16%
Annat	12%	15%	10%

Kommentar tabell 4 och 5. Mer samverkan med grundskolan efterfrågas oftare i undersökningen från rektorer för skolenheter i mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner i jämförelse medorstäder och storstadsnära kommuner. Rektorer på fristående skolor uppger i högre utsträckning än på kommunala skolor att det saknas tillgång till anpassade läromedel.

Kursplaner och integrering

Figur 5 Elever som läser ämnen enligt grundskolans kursplan utan anpassningar

Hur många elever i din skola läser under höstterminen 2022 följande ämnen enligt grundskolans kursplan utan anpassningar?

Kommentar figur 5. Resultatet visar att i drygt 10 procent av skolorna läser alla elever ett eller flera ämnen enligt grundskolans kursplan utan anpassningar. I ytterligare cirka 20 procent av skolorna uppger rektorerna att de flesta elever läser ett eller flera ämnen enligt grundskolans kursplan utan anpassningar. Resultaten skiljer sig enbart marginellt mellan olika ämnen.

I nära hälften av skolorna läser ingen elev enligt grundskolans kursplan utan anpassningar inom de olika ämnena. Drygt en fjärdedel av rektorerna svarar att skolan inte har någon elev i något ämne som läser enligt grundskolans kursplan utan anpassningar.

Av de rektorer som fyllt i ”annat ämne” så nämner flera ”elevens val”. Rektorer som har utnyttjat möjligheten att kommentera frågan ytterligare anger bland annat att många elever läser ämnesområden.

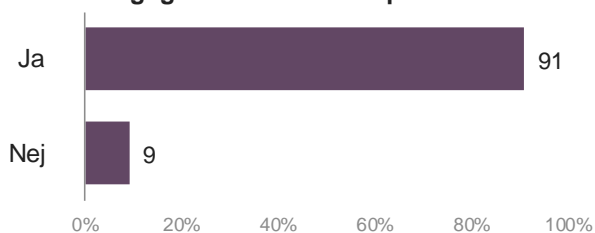
Tabell 6 *Förekommande skillnader mellan rektorernas svar kring hur många elever som läser enligt grundskolans kursplan utan anpassningar, fördelat på huvudmannatyp. Samtliga redovisade skillnader i tabellen är signifikanta.*

Samtliga skillnader mellan grupperna som visas är signifikanta. Av utrymmesskäl visas endast andelen som svarat "Ingen"	Huvudmannatyp	
	Fristående skola	Kommunal skola
Antal respondenter	23	372
Hur många elever i din skola läser under höstterminen 2022 följande ämnen enligt grundskolans kursplan utan anpassningar?		
Bild		
Ingen	70%	40%
Engelska		
Ingen	74%	43%
Hem- och konsumentkunskap		
Ingen	70%	42%
Idrott och hälsa		
Ingen	65%	37%
Matematik		
Ingen	78%	43%
Modersmål		
Ingen	83%	56%
Musik		
Ingen	70%	40%
Naturorienterande ämnen		
Ingen	78%	44%
Samhällsorienterande ämnen		
Ingen	78%	43%
Slöjd		
Ingen	70%	39%
Svenska		
Ingen	74%	43%
Teknik		
Ingen	78%	44%

Kommentar tabell 6. Samtliga visade skillnader i tabell 6 är signifikanta. Rektorer för fristående skolor uppger i högre grad än rektorer i kommunala att inga elever på skolan läser enligt grundskolans kursplan utan anpassningar för ämnena bild, engelska, hem- och konsumentkunskap, idrott och hälsa, matematik, modersmål, musik, naturorienterande ämnen, samhällsorienterande ämnen, slöjd, svenska och teknik.

Figur 6 Grundskolans kursplan

Finns det möjligheter för eleverna i din skola att läsa något eller några ämnen enligt grundskolans kursplan?

Kommentar figur 6. 91 procent av rektorerna uppger att det finns möjligheter för eleverna att läsa något eller några ämnen enligt grundskolans kursplan. Möjligheterna är enligt rektorerna större i kommunalt drivna skolor jämfört med skolor som drivs i enskild regi.

Att läsa enligt grundskolans kursplan möjliggörs enligt rektorerna på flera sätt, vanligen genom samverkan med grundskolan så att elever läser integrerat med grundskoleelever i ett eller flera ämnen alternativt genom samarbeten mellan lärare i båda skolformerna så att elever kan läsa grundskolans kursplan i sin vanliga sårskoleklass. Ett flertal rektorer lyfter även fram att det är möjligt tack vare stödinsatser, arbete i mindre grupper och att lärare undervisar med parallella läroplaner.

De rektorer som säger att eleverna saknar möjlighet att läsa något eller några ämnen enligt grundskolans kursplan anger som främsta skäl att eleverna saknar förutsättningar.

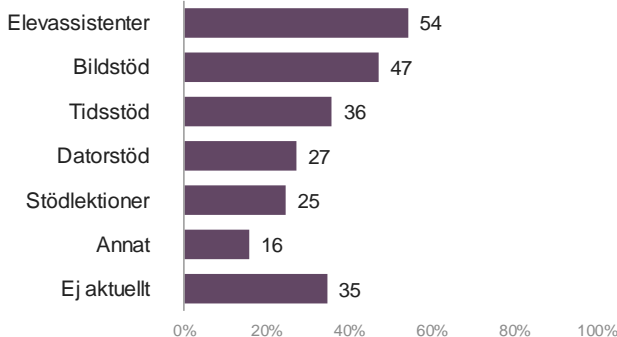
Tabell 7 Förekommande skillnader mellan rektorernas svar kring möjligheterna att läsa enligt grundskolans kursplan, fördelat på huvudmannatyp. Signifikanta skillnader har en markerad ram.

Signifikanta skillnader mellan grupperna är markerade	Huvudmannatyp	
	Fristående skola	Kommunal skola
Antal respondenter	23	382
Finns det möjligheter för eleverna i din skola att läsa något eller några ämnen enligt grundskolans kursplan?		
Ja	74%	92%
Nej	26%	8%

Kommentar tabell 7. Rektorer för kommunala skolor uppger i högre utsträckning än rektorer för fristående skolor att eleverna har möjlighet att läsa ämnen enligt grundskolans kursplan.

Figur 7 Typ av anpassningar

Vilken typ av anpassningar krävs för att elever på din skola ska kunna läsa ämnen integrerat med grundskoleelever under höstterminen 2022?

Kommentar figur 7. Den typ av anpassningar som rektorerna angivit främst behövs för att eleverna ska kunna läsa ämnen integrerat med grundskoleelever är elevassistenter, bildstöd och tidsstöd. De rektorer som svarat ”annat” uppger bland annat förenklat material, individuell anpassning och extra stödlärare som ytterligare anpassningar som krävs för att eleverna ska kunna läsa integrerat med grundskoleelever.

Drygt hälften, 52 procent, har svarat med fler än ett svarsalternativ och den vanligaste kombinationen av svar är att bildstöd, elevassistenter och tidsstöd behövs. Denna kombination har valts av tre av tio rektorer.

Tabell 8 *Förekommande skillnader mellan rektorernas svar kring vilka anpassningar som krävs, fördelat på huvudmannatyp. Signifikanta skillnader har en markerad ram.*

Signifikanta skillnader mellan grupperna är markerade	Huvudmannatyp	
	Fristående skola	Kommunal skola
Antal respondenter	23	370
Vilken typ av anpassningar krävs för att elever på din skola ska kunna läsa ämnen integrerat med grundskoleelever under höstterminen 2022?		
Elevassistenter	61%	54%
Stödlektioner	48%	23%
Datorstöd	48%	26%
Bildstöd	52%	47%
Tidsstöd	52%	35%
Annat	17%	16%
Ej aktuellt	35%	35%

Kommentar tabell 8. Rektorer för fristående skolor anser i högre grad än rektorer för kommunala skolor att de anpassningar som krävs för att eleverna på deras skola ska kunna läsa ämnen integrerat med grundskoleelever är stödlektioner respektive datorstöd.

Vad anser du vara de främsta fördelarna när elever läser vissa ämnen integrerat med grundskoleelever?

Frågan är ställd så att alla rektorer kortfattat fått beskriva fördelarna med egna ord. Det gör att beskrivningarna skiljer sig något åt samt att vissa beskrivningar är mer detaljerade/omfattande än andra. De fördelar som det stora flertalet nämner är följande:

1. Bidrar till social utveckling. Att umgås med andra i större grupper.
Bidrar till ökad trygghet
2. Integration, ökad delaktighet att finnas i ett sammanhang
3. Kunskapsmässig utmaning. Eleverna får draghjälp.

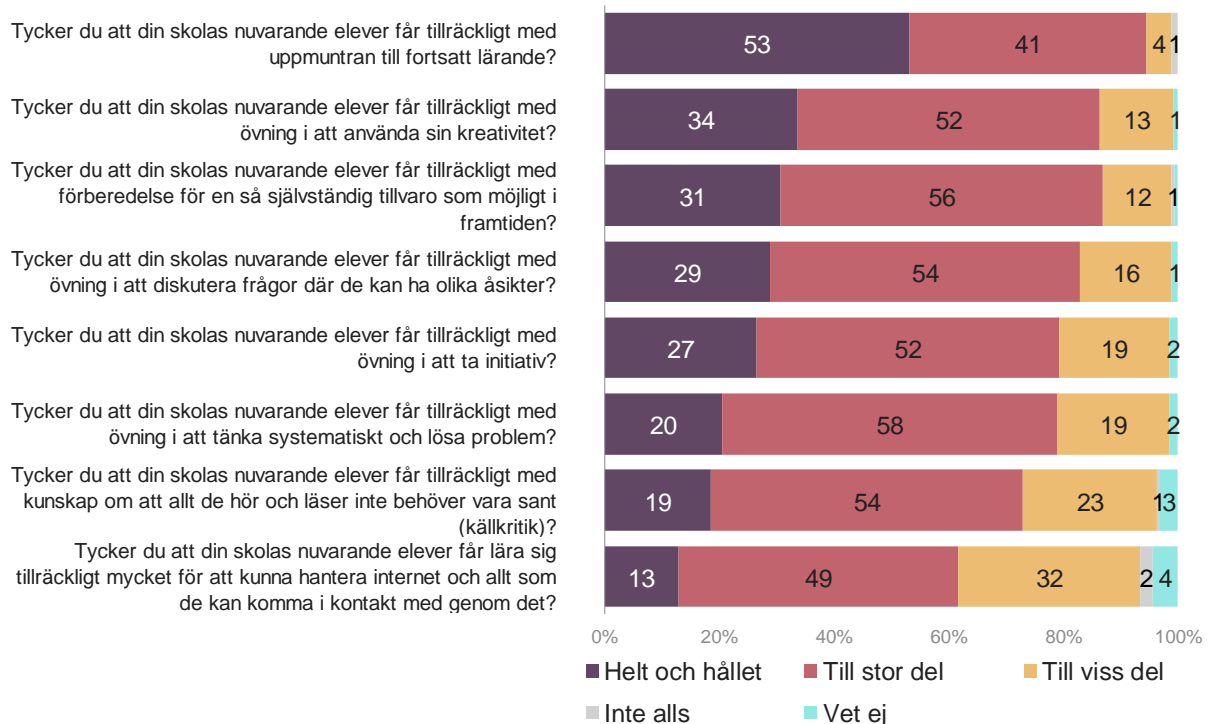
Vad anser du vara de största utmaningarna när elever läser vissa ämnen integrerat med grundskoleelever?

Frågan är ställd så att alla rektorer kortfattat fått beskriva de största utmaningarna med egna ord. De fördelar som nämns ovan lyfts också som de främsta utmaningarna när elever i grundskolan läser integrerat med grundskoleelever. De utmaningar som rektorerna framför allt nämner är att eleven måste få det stöd och de anpassningar hen behöver i form av material, socialt stöd, lärarstöd etcetera. så att hen inte hamnar utanför gruppen. Att inte hänga med kunskapsmässigt eller socialt beskrivs även som ett utanförskap av ett flertal rektorer.

Flera lyfter också brist på kompetens hos grundskolelärarna avseende grundskoleelevernas behov och förutsättningar som en stor utmaning när de läser integrerat med grundskoleelever.

Färdigheter som inte är relaterade till specifikt ämne

Figur 8 Övergripande färdigheter

Kommentar figur 8. 94 procent av rektorerna tycker att eleverna till stor del eller helt och hållet får tillräckligt med uppmuntran till fortsatt lärande. Rektorerna tycker också i hög utsträckning att eleverna får tillräckligt med förberedelser för en så självständig tillvaro som möjligt i framtiden samt att eleverna får tillräckligt med övning i att använda sin kreativitet.

Rektorerna tycker i något lägre utsträckning att eleverna får lära sig tillräckligt mycket för att hantera Internet och allt som man kan komma i kontakt med via det. De anser även i något lägre utsträckning att eleverna får tillräckligt med kunskap om källkritik.

Tabell 9 *Förekommande skillnader mellan rektorernas svar kring övergripande färdigheter, fördelat på huvudmannatyp. Signifikanta skillnader har en markerad ram.*

Signifikanta skillnader mellan grupperna är markerade	Huvudmannatyp	
	Fristående skola	Kommunal skola
Antal respondenter	22	359
Tycker du att din skolas nuvarande elever får lära sig tillräckligt mycket för att kunna hantera internet och allt som de kan komma i kontakt med genom det?		
Inte alls	9%	2%
Till viss del	45%	31%
Till stor del	27%	50%
Helt och hållet	9%	13%
Vet ej	9%	4%

Kommentar tabell 9. Rektorer i kommunala skolor uppger i signifikant högre utsträckning än rektorer i skolor som drivs i enskild regi att eleverna till stor del får lära sig att hantera Internet. Dessutom uppger rektorerna för de fristående skolorna i högre utsträckning att eleverna inte alls får lära sig tillräckligt om detta.

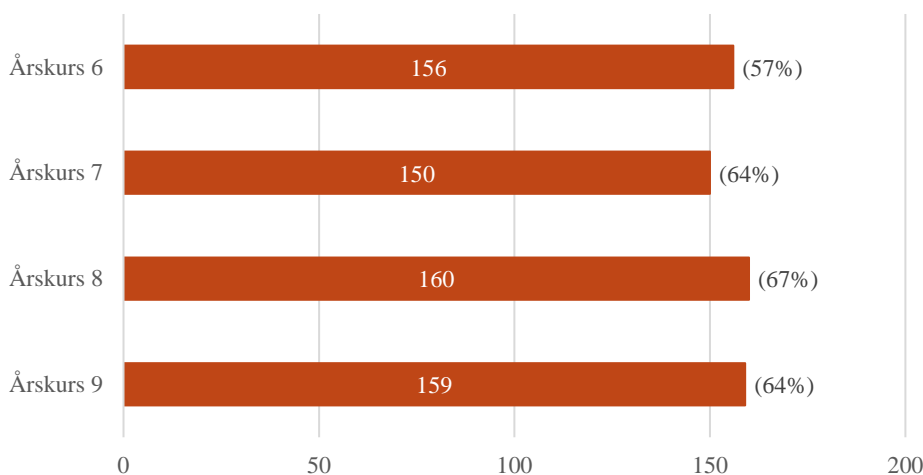
Betyg

I grundskolans ämnen sätts betyg endast om en elev eller elevens vårdnadshavare begär det. I ämnesområden sätts inga betyg alls. Om eleven eller elevens vårdnadshavare vill att betyg ska sättas kan betyg vanligen sättas från och med hösten i årskurs 6 till och med våren i årskurs 9.

Om eleven eller vårdnadshavaren vill att betyg ska sättas i ett eller flera ämnen behöver läraren ha ett betygsunderlag. Det är inte möjligt att få betyg från grundskolan i efterhand (Skolverket, 2023b).

Läsåret 2021/22 var det totalt drygt 4 000 elever i grundskolan som läste ämnen utan att vara integrerade i en grundskola (Skolverket, 2022a).

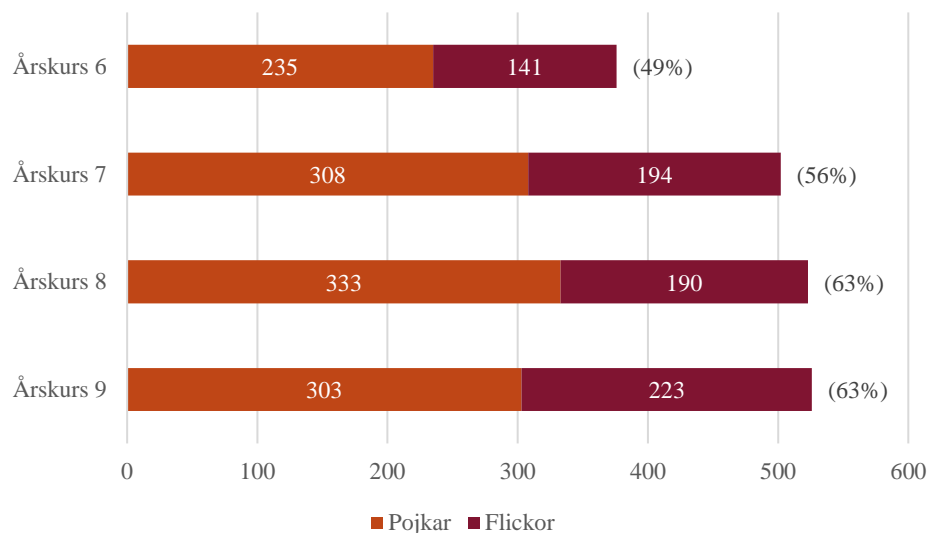
Figur 9. Antal grundskolor med elever som begärde ut betyg i minst ett ämne i årskurs 6–9 våren 2022. Andel av svarande grundskolor med elever i årskurs 6–9 samt ämnesundervisning inom parantes.

Kommentar figur 9. Totalt var det 150–160 grundskolenheter per årskurs som hade elever som begärde ut betyg våren 2022. I årskurs 6 var det 57 procent av skolorna, där frågan var relevant, som svarade att minst en elev begärde att få ut betyg våren 2022. Motsvarande andelar var 64–67 procent i de högre årskurserna.

Totalt var det 259 skolor som uppgavs ha någon elev som begärt ut betyg i någon av de aktuella årskurserna. Detta utgör 74 procent av alla de svar där frågan var aktuell.

Figur 10. Antal elever som begärt ut betyg per årskurs av de som läste ämnen våren 2022 (total andel av eleverna som läste ämnen i årskursen inom parantes).

Kommentar figur 10. Fler pojkar begärde att få ut betyg under vårterminen 2022 jämfört med flickor, vilket hänger samman med att det är fler pojkar som går i grundskolan. Totalt är cirka 65 procent av eleverna pojkar (Skolverket, 2022a). Sett till andel var det därför istället vanligare att flickorna begärde att få ut betyg i minst ett ämne.

Totalt var det 58 procent av eleverna som läste ämnen i årskurs 6–9 som begärde ut betyg i minst ett ämne våren 2022. Beräkningen baseras på att bortfallet är slumpmässigt och att de 83 procent som besvarat undersökningen i allt väsentligt är representativa för helheten.⁷ Andelen elever som begärde ut betyg i minst ett ämne våren 2022 beräknas till 49 procent i årskurs 6, 56 procent i årskurs 7 och 63 procent i årskurs 8 respektive 9.

⁷ Andel elever som våren 2022 begärde att få ut betyg i minst ett ämne har beräknats genom att dividera antalet elever som begärt ut betyg, som vi fått information om, med totala antalet elever i grundskolan exklusive integrerade elever samt elever som läste ämnesområden läsåret 2021/22. Totala antalet elever är justerat för bortfallet i undersökningen genom att totala antalet elever i målpopulationen multiplicerats med svarsfrekvensen (83 procent).

Tabell 11 Förekommande skillnader mellan skolor med elever som begärt ut betyg, fördelat på huvudmannatyp. Signifikanta skillnader har en markerad ram.

Signifikanta skillnader mellan grupperna är markerade	Huvudmannatyp	
	Fristående skola	Kommunal skola
Andel skolor med elever som begärde ut betyg i minst ett ämne: Årskurs 6		
Pojkar	6%	48%
Flickor	6%	35%
Totalt	11%	60%
Antal respondenter	18	258
Andel skolor med elever som begärde ut betyg i minst ett ämne: Årskurs 7		
Pojkar	0%	61%
Flickor	0%	45%
Totalt	0%	69%
Antal respondenter	16	217
Andel skolor med elever som begärde ut betyg i minst ett ämne: Årskurs 8		
Pojkar	5%	60%
Flickor	15%	45%
Totalt	20%	71%
Antal respondenter	20	220
Andel skolor med elever som begärde ut betyg i minst ett ämne: Årskurs 9		
Pojkar	9%	59%
Flickor	9%	50%
Totalt	14%	68%
Antal respondenter	22	228

Kommentar tabell 11. Det är en klart högre andel skolor med elever som begärt ut betyg i minst ett ämne bland de kommunala skolorna jämfört med de fristående. Andelen är högre i såväl årskurs 6, 7, 8 som 9.

Sett till andel elever varierar andelen som begärt ut betyg i minst ett ämne mellan 50 procent av eleverna i årskurs 6 till 64 procent i årskurs 9 i kommunala grundskolor. För enskilda huvudmän varierar andelen mellan 0 och 30 procent. Oavsett regi är det högst andel elever som begär ut betyg i minst ett ämne i årskurs 9.

Slutsatser

Inom skolformen grundskola återfinns skolor med väldigt skilda förutsättningar och utmaningar beroende på hur skolan är lokaliserad i relation till grundskolan och på hur elevgruppen är sammansatt och vilka behov som finns. Undersökningen visar på att mycket fungerar bra, en del skulle kunna fungera bättre och att utmaningar finns på olika nivåer i systemet.

Undersökningen har en hög svarsfrekvens och det finns inga påvisade skevheter i materialet. Detta gör att undersökningen kan ge en tillförlitlig bild över de frågeområden som tagits upp.

I detta kapitel analyserar vi kortfattat mönster inom några av de områden som redovisats i rapporten. Många av utmaningarna är kända sedan tidigare, men alltså viktiga att belysa, medan andra inte är lika välkända. Det handlar bland annat om utmaningar när det gäller samverkan med andra instanser liksom tillgång till rätt kompetenser och anpassade lokaler, att utbildningen kring internet skulle kunna utvecklas och att nästan 60 procent av eleverna i årskurs 6–9 som läste ämnen begärde ut betyg våren 2022.

Anpassningar och särskilt stöd

Resultaten av undersökningen visar att lärarna är mycket viktiga i arbetet med att identifiera elever som är i behov av särskilt stöd. Deras engagemang och kompetens är därför av hög vikt för att säkerställa att alla elever får det stöd som de behöver och har rätt till.

Resultatet visar också att rektorerna upplever att de allra flesta elever också får det stöd de behöver. De utmaningar som finns för att ge ett fullgott stöd är bland annat att det saknas tillgång till rätt kompetens, vilket 44 procent av rektorerna uppgav. Detta resultat överensstämmer med Skolverkets Lärarprognos från 2021 som visade att knappt 20 procent av personalen i grundskolan var behöriga 2020.

Flera rektorer nämner också att en bättre samverkan mellan olika instanser är viktig för att säkerställa ett bra elevstöd. Många rektorer, 28 procent, upplever att deras skolor skulle behöva mer och tillgängligare samverkan

med till exempel habilitering, barnvårdscentral och socialtjänst för att kunna individanpassa och stödja eleverna bättre. Det förekommer också upplevelser av att mycket fokus ligger på vad skolan kan göra, och inte på vad instanserna kan göra tillsammans. Redan i förarbetena till Skollagen uttalades bland annat att det är angeläget att elevhälsan samverkar med övrig hälso- och sjukvård samt med socialtjänsten (Prop. 2009/10:165 s. 276) och det finns en medvetenhet om att extern samverkan är viktigt för att tidigt kunna möta barns och elevers behov, ändå föreligger fortfarande uppenbara svårigheter med denna samverkan.

I undersökningen är det också många rektorer som lyfter fram en brist på anpassade lokaler. Drygt en tredjedel av rektorerna uppger att det finns brister i dessa som medför att eleverna inte kan få ett så bra stöd som de annars skulle ha kunnat få. Detta innebär att skolorna har svårt att leva upp till det som bland annat står i läroplanen för grundskolan (Igrsär22) samt Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2022:334) om arbete med extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram kring att skapa goda lärmiljöer.

Kursplaner och integrering

Rektorerna ser flera fördelar med att grundskoleelever kan läsa ett eller flera ämnen integrerat med grundskolan. De mest frekvent nämnda fördelarna är att det bidrar till social utveckling, integration och kunskapsmässiga utmaningar. Samtidigt finns utmaningar om eleverna känner att de inte hänger med. Det är därför av stor vikt att integrerade elever får det stöd som de behöver och på det sätt som de behöver. Flera rektorer upplever att bristen på kunskap hos grundskolelärare kring grundskoleelevers behov och förutsättningar är en stor utmaning när elever läser integrerat med grundskoleelever. Att säkerställa stöd, kompetens och förståelse är således av stor betydelse för en lyckad integrerad skolgång.

Färdigheter som inte är relaterade till specifikt ämne

Rektorerna upplever att hantering av internet och källkritik är två områden som eleverna generellt sätt behöver ytterligare kunskap om. Detta överensstämmer väl med den bild som Skolverkets uppföljning av digitaliseringsstrategin (Skolverket, 2022c) ger. Enligt den undersökningen arbetar nästan dubbelt så många av grundskolelärarna, jämfört med grundsärskolelärarna, med att i ganska eller mycket stor utsträckning utveckla elevernas förmåga att källkritiskt granska texter, bilder och filmer på internet och sociala medier.

Betyg

Tre av fyra av de grundsärskolor som hade elever som läste ämnen i årskurserna 6–9 hade minst en elev som begärde ut betyg våren 2022. Totalt var det nästan 60 procent av eleverna som läste ämnen i årskurs 6–9 som begärde ut betyg i minst ett ämne.

Elever i kommunala skolor begärde i högre utsträckning ut betyg jämfört med elever i fristående skolor. Samtidigt ser elevgrupperna i fristående och kommunala grundsärskolor olika ut, vilket kan vara en del av förklaringen till skillnaderna i resultaten. I fristående grundsärskolor är andelen som läser ämnesområden 56 procent, samtidigt är andelen integrerade elever 20 procent. I de kommunala skolorna är det 37 procent som läser ämnesområden och andelen integrerade elever är 10 procent (Skolverket, 2022a).

Referenslista

Kunskapsguiden (2019). Förskolans och skolans ansvar – samverkan kring barn och unga. Hämtat 2023-02-01 från <https://kunskapsguiden.se/omraden-och-teman/barn-och-unga/samverkan-kring-barn-och-unga/forskolans-och-skolans-ansvar/>

Läroplan för grundskolan – Lgrsär22 (2022). Skolverket.
<https://www.skolverket.se/publikationer?id=9724>

Proposition 2009/10:165. Den nya skollagen – för kunskap, valfrihet och trygghet. https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/proposition/den-nya-skollagen---for-kunskap-valfrihet-och_GX03165

Skolverket. (2020). Grundskolan är till för ditt barn.
<https://www.skolverket.se/publikationer?id=6364>

Skolverket (2021). Lärarprognos 2021 – uppdrag att ta fram återkommande prognoser över behovet av förskollärare och olika lärarkategorier.
<https://www.skolverket.se/publikationer?id=8945>

Skolverket (2022a). Skolverket elevstatistik läsåret 2021/22.
<https://www.skolverket.se/skolutveckling/statistik/sok-statistik-om-forskola-skola-och-vuxenutbildning?sok=SokC>

Skolverket (2022b). Elever i grundskolan. Läsåret 2021/22. Beskrivande statistik, dnr 2022:345. <https://www.skolverket.se/publikationer?id=9574>

Skolverket (2022c). Skolverkets uppföljning av digitaliseringsstrategin 2021. <https://www.skolverket.se/publikationer?id=9385>

Skolverket (2023a). Extern samverkan för att tidigt möta barns och elevers behov. Hämtat 2023-02-22 från <https://www.skolverket.se/skolutveckling/inspiration-och-stod-i-arbetet/stod-i-arbetet/extern-samverkan-for-att-tidigt-mota-barns-och-elevers-behov#skvtableofcontent4325>

Skolverket (2023b). Sätta betyg i grundskolan. Hämtat 2023-02-01 från <https://www.skolverket.se/undervisning/grundsarskolan/betyg-i-grundsarskolan/satta-betyg-i-grundsarskolan>

Skolverket (2023c). Krav för att få behörighet att undervisa. Hämtat 2023-02-21 från <https://www.skolverket.se/regler-och-ansvar/lararlegitimation-och-forskollarlegitimation/regler-och-krav-for-lararlegitimation/larar--och-forskollarlegitimation-och-krav-for-att-fa-behorighet>

Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2018:251) om mottagande i grundskola och gymnasieskola samt urval till gymnasieskolans nationella program.

Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2022:334) om arbete med extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram.

Bilaga. Enkät

Hej, och välkommen till enkäten gällande måluppfyllelse inom grundskolan. Är du rektor för flera skolor vill vi påminna om att denna enkät avser grundskolan. Klicka på ”Nästa” för att komma till frågorna.

1) Hur kommer det till din kännedom att en elev kan ha behov av särskilt stöd? Svarsskala: förekommer ofta – förekommer ibland – förekommer inte samt vet inte

- Enskilda lärare som informerar om att de inte upplever extra anpassningar tillräckliga
- Elevhälsopersonal signalerar om ytterligare stödbehov
- Vårdnadshavare signalerar om ytterligare stödbehov
- Eleven har behov som automatiskt leder till särskilt stöd
- Eleven har haft särskilt stöd tidigare
- Genom information från möten med arbetslag
- Genom användning av Skolverkets obligatoriska eller frivilliga bedömningsmaterial
- Annat, vad...?

Eventuell övrig kommentar: _____

2) Hur går din skola tillväga för att bedöma om särskilt stöd behöver sättas in?

Beskriv kortfattat rutinen _____

3) Hur stor andel av eleverna på din skola får det stöd som de behöver för att nå så långt som möjligt utifrån sina förutsättningar under höstterminen 2022? (Läggs i rullista)

100 procent

90–99 procent

80–89 procent

70–79 procent

60–69 procent

50–59 procent

40–49 procent

30–39 procent

20–29 procent

10–19 procent

1–9 procent

0 procent

Eventuell kommentar: _____

4) Finns det något som du upplever saknas för att ge dina elever ett så bra stöd som möjligt?

Ja/Nej

5) Om ja, Vad är det som saknas?

Flera svar möjliga

Det saknas ekonomiska resurser

Det saknas personal

Det saknas tillgång till rätt kompetens

Det saknas tillgång till anpassade lokaler

Det saknas tillgång till anpassade läromedel

Mer samverkan med andra instanser, t.ex. habilitering, BVC och socialtjänst

Mer samverkan med grundskolan

Annat _____ --

Utveckla gärna ditt svar ytterligare: _____

6) Finns det möjligheter för eleverna i din skola att läsa något eller några ämnen enligt grundskolans kursplan?

Ja/Nej

Om ja, Hur möjliggör ni det?

Om nej, Varför kan eleverna inte läsa något ämne enligt grundskolans läroplan?

7) Hur många elever i din skola läser under höstterminen 2022 följande ämnen enligt grundskolans kursplan utan anpassningar?

Skala: Ingen, Någon enstaka, några, de flesta, alla

Bild

Engelska

Hem –och konsumentkunskap

Idrott och hälsa

Matematik

Modersmål

Musik

Naturorienterande ämnen

Samhällsorienterande ämnen

Slöjd

Svenska

Svenska som andra språk

Teknik

Annat ämne:

Eventuell kommentar:

8) Vilken typ av anpassningar krävs för att elever på din skola ska kunna läsa ämnen integrerat med grundskoleelever under höstterminen 2022?

Stödlektioner

Datorstöd

Bildstöd

Tidsstöd

Eleveassistenter

Annat, beskriv _____

Ej aktuellt

9) Vad anser du vara de främsta fördelarna när elever läser vissa ämnen integrerat med grundskoleelever?

10) Vad anser du vara de största utmaningarna när elever läser vissa ämnen integrerat med grundskoleelever?

11) Nu kommer några frågor om några övergripande färdigheter:

Matris med skala: Helt och hållet, till stor del, till viss del, Inte alls samt vet ej

A) Tycker du att din skolas nuvarande elever får tillräckligt med kunskap om att allt de hör och läser inte behöver vara sant (källkritik)?

B) Tycker du att din skolas nuvarande elever får tillräckligt med övning i att diskutera frågor där de kan ha olika åsikter?

C) Tycker du att din skolas nuvarande elever får tillräckligt med övning i att tänka systematiskt och lösa problem?

D) Tycker du att din skolas nuvarande elever får tillräckligt med övning i att ta initiativ?

E) Tycker du att din skolas nuvarande elever får tillräckligt med övning i att använda sin kreativitet?

F) Tycker du att din skolas nuvarande elever får tillräckligt med uppmuntran till fortsatt lärande?

G) Tycker du att din skolas nuvarande elever får tillräckligt med förberedelse för en så självständig tillvaro som möjligt i framtiden?

H) Tycker du att din skolas nuvarande elever får lära sig tillräckligt mycket för att kunna hantera internet och allt som de kan komma i kontakt med genom det?

Om du vill utveckla dina svar ytterligare kan du göra det här. Ange bokstaven för den/de frågor som dina kommentarer avser:

12) Hur många av eleverna i årskurs 6–9 som läser ämnen i din skola begärde våren 2022 att få ut betyg i minst ett ämne? (Om ingen skriv 0 i samtliga fält)

Årskurs	Antal pojkar	Antal flickor	Totalt	Ej aktuellt
6				
7				
8				
9				

13) Övriga kommentarer som du vill tillägga:

Tack för din medverkan!